

MATTHEW TREE, PARLAMENT 21, 4-1, BARCELONA
08015, CATALONIA Tel./Fax: (3) 443 26 30 Email:
MatthewTree@compuserve.com

dijous, 4 setembre 1997

Estimat Jordi,

Tan sols una nota ràpida per acompanyar els retalls i fotocòpies adjunts, que són: 1. L'entrevista amb el germà de l'Anaïs. 2. Un article meu sobre l'última traducció de Hrabal. 3. Un article meu recent sobre les revistes en llengua anglesa a Catalunya.

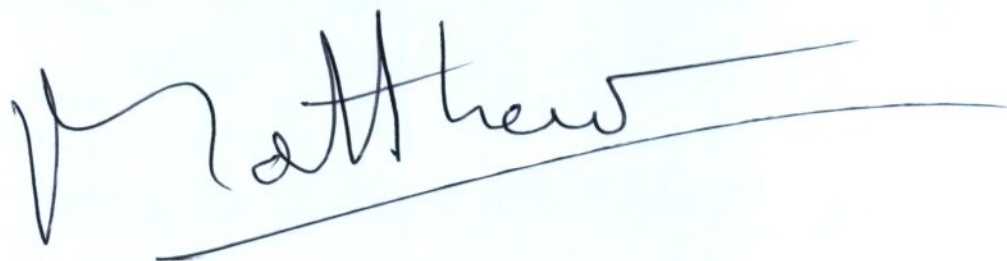
Val a dir que no vaig fer esment de la Monika a l'article en qüestió, perquè no volia entrar en un rotlló tipus "estic defensant aquesta contra aquella altra..", com si es tractés d'una carta al director. Més aviat volia que l'article fos una mena d'assalt frontal contra l'intent de buscar nous traductors totalment incompetents per al Hrabal, per parar els peus a aquestes noves traduccions. Ara, potser hauria d'haver colat el nom de Monika en algun lloc... A veure què et sembla.

Escriu una mica contra rellotge, i encara no he parlat amb els de la RdC, cosa que faré *segur* aquesta setmana.

Penso - pensem, és que la Désirée és tot una fan (no ho prenguis malament!) - sovint, de tu allà a Buenos Aires (ciutat mítica que no puc ni imaginar). Espero que tot et vagi bé, que les capelletes no t'estiguin treient massa de polleguera (realment no valen la pena, no la valen mai), i que la família estigui bé.

Molts records de la Désirée i fins aviat. Per cert, vindràs el novembre? Esperem que sí!!! Fins aleshores, doncs,

Una abraçada ben forta,

Catalunya escrita 'in english'

Els angloparlants residents a Catalunya compten amb dues publicacions fetes i pensades per a ells: 'Metropolitan', amb una tirada mensual de 20.000 exemplars des del 1996, i 'Catatonic', que en tira 1.000 cada tres mesos des de fa dos anys.

Es diuen *Barcelona Metropolitan* i *Catatonic*. Són dues revistes editades a Catalunya per als angloparlants que hi resideixen: unes 34.000 persones, segons les xifres dels consolats corresponents, o bé unes 56.000, si hi incloem alemanys, neerlandesos i escandinaus, molts dels quals tenen l'anglès de segon idioma. Totes dues publicacions són recents (1996 i 1995 respectivament), s'editen íntegrament en llengua anglesa, comparteixen alguns punts de distribució i reflecteixen algunes de les idees, preocupacions, opinions i parcialitats dels forasters locals. Ara bé, encara que puguin semblar-se a primer cop d'ull, tenen objectius i fins i tot lectors força diferents: són com la nit i el dia.

'**Barcelona Metropolitan**'. Originàriament es deia *The Barcelona Metro*, un títol desorientador que van canviar al cap de pocs mesos. És una revista plenament professional, amb una plantilla fixa de set persones i una vintena de col·laboradors habituals. De periodicitat mensual, es va fundar amb una sabata i una espadenya, tot

just fa un any, al pis sitgetà de l'anglesa Esther Jones. Feia un parell d'anys que tant ella com el periodista nord-americà Richard Schweid volien fer una revista en anglès a Barcelona, basant-se en

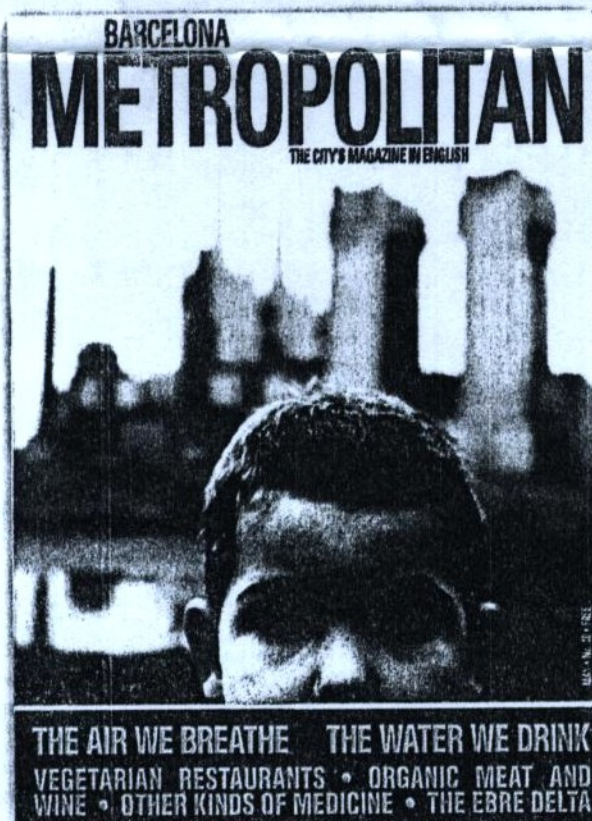
número —que va sortir per pèls, sense el suport econòmic dels quatre accionistes que l'Esther va buscar després— és una mostra ben representativa d'aquestes intencions. Entre la salutació inaugural —“ben-

vingut dear reader”— i l'article humorístic de l'última pàgina, hi ha una barreja d'informes especials, articles informatius locals, consells (“Hauria d'empadronar-me?”), llistes de telèfons d'interès i una guia cultural (un model que els interessava era, justament, *Time Out*, l'equivalent londinenc de la *Guia del Ocio*).

Tot i que aquest format ha quedat bàsicament intacte, *Barcelona Metropolitan* ha anat adquirint un aspecte cada vegada més “normal”: la mitja dotzena d'anuncis del primer número —de franc per als lectors, la revista no té cap més font d'ingressos— s'han convertit en unes set pàgines atapeïdes de publicitat (n'hi ha un total de 26);

actualment té més de cent punts de distribució a Barcelona i al Garraf, incloent-hi cinemes, aeroports, hotels de luxe, consolats i cambres de comerç; el disseny gràfic ja és plenament homologable amb el de

'**Barcelona Metropolitan**' ha anat adquirint un aspecte cada vegada més “normal”. La mitja dotzena d'anuncis del primer número —de franc per als lectors, la revista no té cap més font d'ingressos— s'han convertit en unes set pàgines atapeïdes de publicitat (n'hi ha un total de 26).

models internacionals com ara *Prague Post* o algunes de les revistes en llengua anglesa que es fan a París. És a dir, volien tant una revista informativa com un fòrum representatiu de la comunitat angloparlant de la ciutat, i el primer

Alien Nació?

Els últims números tant de *Barcelona Metropolitan* com de *Catatonic* tenen la situació lingüística catalana de tema principal. I la diferència entre ambdues és notable. *Barcelona Metropolitan* ha publicat un article breu però ben equilibrat que in-

corpora entrevistes amb Josep Ll. Carod Rovira, Francisco Fernández Buey i fins i tot l'ultradretana Acció Cultural Miguel de Cervantes. Sense arribar a cap conclusió, l'article no deixa d'oferir-ne una visió força completa per a uns lectors que segurament en saben ben poca cosa. Així mateix, la revista en general adopta un to amistós en el tema català: respecta els topònims catalans, designa Catalunya i els catalans (en lloc d'Espanya i espanyols) quan s'escau, i inclou informació puntual (història, festes locals) sobre molts barris de Barcelona i pobles del país. Aquesta actitud reflecteix en part l'experiència personal de Richard Schweid, la percepció inicialment hostil del qual respecte al fenomen català —que ell confonia amb un nacionalisme agressiu o exclouent— ha deixat pas a un “coneixement més profund”, que diu ell. Aparentment més catalanocèntrica, *Catatonic* (“La revista que mira Catalunya amb lupa”) pateix

d'una manca de coneixements bàsics a l'hora de tractar Catalunya. I no solament Catalunya: la manifestació blavera a Madrid del més passat —contra la decisió del Congrés de respectar les normes de la romanística internacional pel que fa a la unitat de la llengua— és presentada com una protesta contra “la imposició d'unes normes unificades”. En un altre lloc es parla de “la llengua de Joan Verdaguer” (un cosí llunyà, potser, de Manolo de Cervantes). I un altre article —que

pretén tractar de l projecte de la nova llei de normalització lingüística a fons— és un potipoti de prejudicis (“no més els qui volen un

Shangri-La català continuen lluitant a favor de l'idioma”) barrejats amb titulars de diaris citats fora de context i una comparació estrofolària amb la cultura australiana.

Les ganes que *Catatonic* té de provocar a vegades signifiquen que la revista rega fora de test, si més no en aquest tema. Havent dit això, Barass assegura, somrient, que no té res contra el català i que fins i tot el parla “en cercles íntims, com l'Aznar”. M. T.

qualsevol revista de quiosc; i aquests últims mesos ha aconseguit de dur alguns entrevistats famosos a portada (Jackson Browne, Bobby Robson i Paul Auster...). Pel que fa al futur, Schweid ho veu clar: “Volem arribar també a la nova comunitat angloparlant: els africans i asiàtics que ara s'estableixen a la ciutat”. Si ho aconsegüés, la revista podria sobrepassar el tiratge actual de 20.000 exemplars, que no ha

variat gaire durant els dotze mesos de la seva existència. Mentrestant l'Esther Jones considera un augment del nombre de pàgines fins a trenta-quatre i la inauguració d'una revista germana a les Illes Balears.

'Catatonic'. Res més lluny dels plantejaments de l'anglès John Barass, fundador (“gras, amb ulleres i molt tossut”, segons que diu ell mateix) d'aquesta revista que ha

sortit cada tres mesos des de l'estiu del 1995 amb el propòsit declarat de fustigar les vaques sagrades locals. “Aquí encara fa falta una cultura de la queixa —segons Barass, que va aterrar a Barcelona fugint del thatcherisme imperant al seu país—, i tant jo com la meua companya pensàvem que hi havia una sèrie de temes que no es comentaven prou ni dintre ni fora el país”. D'aquí ve el nom de la revista (que no té res a veure amb la coneguda síndrome psicomotriu): *Catatonic*: una “tònica per a Catalunya”.

Per comentar aquests temes a fons Barass va reunir un petit grup de periodistes, com ara la canadenc Lianne Fairley, experta en drets civils que ha escrit una sèrie d'articles sobre alguns abusos fets a Catalunya, des de l'aplicació massa estricta de la llei d'estrangeria fins a la prescripció indiscriminada de psicofàrmacs; o Louise Ferguson, autora d'un informe detallat —i magistral— sobre la manera com Telefònica s'ha aprofitat de les noves tecnologies per aixecar la camisa a tothom llevat als propis accionistes. Claire Mortimer —periodista que ha vist molt de món— escriu una popular secció sobre viatges. La revista també reflecteix algunes de les preocupacions personals de Barass mateix, que escriu a raig sobre l'ensenyament i la indústria vinícola, dos dels seus temes preferits. Convençut que hi ha molts escriptors frustrats entre la comunitat angloparlant a Catalunya, inclou un conte d'un autor a cada número, i fa poc va localitzar un bon analista futbolístic, Rob Jones, per comentar les gestions recents de Josep Lluís Nuñez (“un gàngster descarat”, segons Barass).

Catatonic té un tiratge de mil exemplars, però Barass creu que la qualitat dels articles i la importància dels temes tractats fan que cada número sigui llegit per molta més gent. La distribució no deixa de ser limitada: uns vint punts de venda al centre de Barcelona, que han anat eixamplant a poc a poc, de manera que es pot trobar a Girona, Reus, Empúries, Tarragona, i a moltes facultats d'estudis hispànics de la Gran Bretanya i, al cap de poc, als Estats Units. Per Barass

John Barass

John Barass (Yorkshire, Anglaterra, 1959) havia treballat per a Haymarket Press i per al Consell d'Exàmens de la Universitat de Cambridge abans d'abandonar el país i venir aquí, on va fundar *Catatonic*, una revista difícil de classificar, tot i que un dels eslògans publicitaris que s'ha inventat en capta bé el tarannà: "The cheek of it" ('Quina barra!').

MIREIA MARGENAT

—Quines revistes i publicacions d'aquí li agrada de llegir?

—*El País*, *Cinco Días*, *El Triangle*..., *Cambio 16* de tant en tant. Com les garses, m'agrada d'arreglar qualsevol cosa que m'interessi. Això de treure publicacions de qualitat, moltes d'elles d'interès minoritari, els catalans ho fan extraordinàriament bé...

—*El Triangle* és un model?

—*El Triangle* és força més atrevit que no pas jo. Com que aquí la premsa no acaba de ser lliure del tot, ells publiquen coses i llavors els demanen per quantitats astronòmiques... Per això, nosaltres ens hem registrat com a empresa anglesa, no espanyola.

—Acaba de publicar un article a l'últim número de la publicació que hauria pogut ser escrit per qualsevol membre de CADECA. Però no sembla que *Catatonic* sigui una revista anticatalana. Teniu cap política diguem-ne lingüística?

—Cal fer reportatges sobre el fenomen de la normalització lingüística, i des de tots els punts de vista possibles. Vull reflectir-los tots i crear un debat sobre el cas.

—En el cas que un grup de catalans publiquessin una revista crítica a Anglaterra, en català, anomenada *Anglofanfarrònic*, quina reacció rebria dels anglesos?

—A la gent, no l'importa de ser criticada pels seus, però quan reben crítiques d'un foraster ja no les percep com a crítiques sinó com a insults. És un fenomen universal això. Crec que alguns anglesos se sentirien tan ofesos com alguns catalans s'hi han sentit per *Catatonic*. M. T.

Richard Schweid

Richard Schweid (Nashville, Tennessee, EUA, 1946) és periodista i autor experimentat que treballava per una sèrie de diaris dels estats del sud abans de fer cap a Barcelona, encarregat d'escriure un llibre sobre la ciutat; el resultat fou *Barcelona: Jews, Transvestites and an Olympic Season* (Ten Speed Press, 1992): un retrat afectuós —amb unes pinzellades interessants sobre la història dels jueus catalans— de la ciutat que Richard ha acabat convertint en casa seva. Ara hi treballa de periodista *freelance* per a Associated Press, de productor extern del programa *Trenta Minuts* de TV3 i de cap de redacció de la revista *Barcelona Metropolitan*.

MARC VILA

—Quin seria el seu ideal de revista?

—M'agradaria que tingués més pàgines, amb més coses per a llegir. Potser un dia m'agradaria de rebre una trucada del Grupo Z fent-me una bona oferta... D'aquí a molts anys, eh?

—I la distribució?

—Ara, hem de continuar concentrant-nos en el mercat local, perquè crec que la nostra feina en aquest aspecte ha de millorar. Encara n'anem aprenent.

—Hi ha alguna publicació en anglès als Països Catalans, com ara *Majorca Daily Bulletin*, que és gairebé colonial, feta per una mena de club molt tancat.

—Hi hem rumiat molt, sobre tot això. I estic content de poder dir que la comunitat angloparlant de Barcelona —a diferència de comunitats semblants, com la de Mallorca, i, crec, la de Madrid— no és tancada. Per alguna raó, els angloparlants d'aquí solen integrar-se molt més al seu entorn. Això és una bona notícia per a *Barcelona Metropolitan*, perquè volem funcionar com un pont, volem fer que els angloparlants vagin coneixent cada vegada millor les comunitats d'aquí i a l'inrevés. A més, voldria que acabéssim essent un fòrum representatiu de les seves preocupacions, vinguin d'on vinguin els seus membres. Que fóssim el penell d'aquesta comunitat. M. T.

el futur està en les subscripcions internacionals (el preu actual de la revista és de dues-centes pessetes) i vol arribar a un tiratge màxim de cinc mil exemplars. Actualment, financen la revista els seus col·laboradors. Barass és el primer a admetre que es tracta d'un projecte especialitzat: "la situació social i política és més candent a Catalunya que no pas a Madrid, però la premsa anglesa no ho reflecteix,

i aquí hi ha un buit informatiu. I som els únics que l'omplim".

Schweid i Barass es coneixen i no s'estan de fer-se alguna crítica constructiva. Per Schweid, *Catatonic*, que li agrada, va adreçada a un públic més jove, i sense cap plantejament econòmic seriós. Per Barass, els articles que surten a *Barcelona Metropolitan* són d'un to un pèl insuls i no van a cap públic en concret, tot i que creu que la revis-

ta és viable com a guia local i que ho podria ser encara més, si es convertís en setmanari. Però com diu Schweid, no hi ha gens de competència entre totes dues: "Com pot haver-n'hi, quan la nostra revista, a diferència de la d'en John, és de franc? Qui compra *Catatonic* també pot obtenir *Barcelona Metropolitan* sense problemes".

Matthew Tree

PORTA OBERTA

Les traduccions de Hrabal

MATTHEW THREE

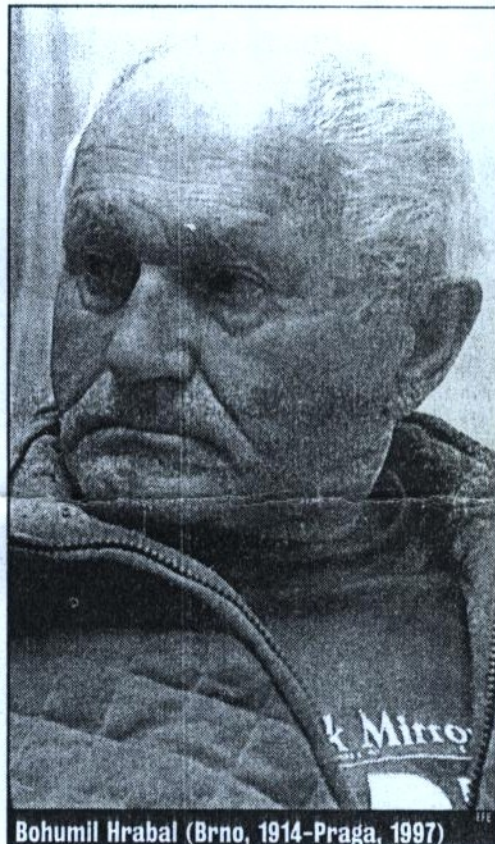
Escriptor i professor de traducció literària a l'Aula de Lletres

A Anglaterra hi ha una llei que es diu *Trademarks Act* que estipula que el text de l'etiqueta de qualsevol envàs ha de correspondre al contingut. Si hi posa llebre, i hi trobes gat, o si hi posa perdius, i hi trobes garses, doncs ja els tens agafats pel coll, als fabricants. És una llei feta a mida per a articles de consum com ara *Els enraonaires* –la traducció recent al català d'un recull de contes de l'escriptor txec Bohumil Hrabal–, a la contraportada del qual el fabricant ha posat: "Ens trobem... al rovell mateix del món de Hrabal... Ens trobem dins el món del millor Hrabal." Davant una doble afirmació així, qualsevol consumidor que ja hagi llegit les magnífiques traduccions al català d'altres llibres de Hrabal –com ara *Jo he servit el rei d'Anglaterra* o *Una solitud massa sorollosa*– no s'ho pensaria dues vegades i afluixaria les dues mil cinc-cents pessetes que és el p.v.p. del producte.

Ja a la solapa, hi ha el primer auguri del que li espera, a aquest lector confiat: "Bohumil Hrabal (Brno, 1917-Praga, 1997)." És el primer d'un reguitzell d'errades ben vistoses, tant si es tracten de badades ortogràfiques ("Sí que ho vul", "entremeliada", "aixerrancada", "va gafar el bastó", "amb poso a enganxar els retalls", etc. etc.) com de castellanismes involuntaris (*cossa* [per *guitz* o *coça*] *guirnalda* [per "garlanda"], *sòtan*, *txtitxa*, *xalat*, *va apretar a córrer*, etc. etc. etc.).

Ara bé, això no és res al costat de la quantitat impressionant de notes a peu de pàgina (n'hi ha 80) que distreuen el lector cada dos per tres com si fossin trucades inesperades, explicant-li que un Spartak és un model de cotxe txec, que *lagerkommandant* és alemany per comandant de camp, que *plein air* és francès per aire lliure, que Brno és la capital de Moràvia, que el "signe ortogràfic txec n' es llegeix com el català ny", que *Modrá hvezda* és el nom d'un local (sic), que...

Ara bé, tot això no és res al costat del fet que en aquests contes escrits als anys cinquanta, Bohumil Hrabal sembla haver canviat d'estil totalment. En els altres dotze llibres traduïts que qui escriu això ha pogut llegir, la major part en català i un parell en anglès, Hrabal escriu o fa veure que escriu a raig fet, creant els blocs de prosa imparables que són la seva marca registrada, la raó de ser de la seva obra. A *Els enraonaires*, però, una mà condescendent i invisible li ho ha posat tot en ordre, reduint les seves frases desbordants a base de punts i a part i punts

Bohumil Hrabal (Brno, 1914-Praga, 1997)

i coma i punts a seques, com si estigués corregint un exercici escolar.

I tot plegat no és res de res al costat del que es diu: que d'ara endavant es traduirà la resta de l'obra de Hrabal a través d'una castellanoparlant a Praga, la qual dictarà la seva traducció a una gravadora i enviarà la cinta a Barcelona perquè la tradueixin directament al català. O sigui, a més de fer els textos de Hrabal il·legibles a cops d'errades i notes prescindibles, a més de foragitar-lo de la seva pròpia obra tot canviant-li l'estil i destrossant-li el ritme, ara ni tan sols el traduiran del seu propi idioma. Això ja no és donar gat per llebre, sinó rata per Kentucky Fried Chicken.

Els lectors catalans, fins a la data, hem pogut escollir entre més títols hrabalians que els mateixos lectors angloparlants, un privilegi que les circumstàncies –no és la intenció d'aquest article blasmar persones específiques– han volgut convertir en un càstig més. Tant és així que, posats a escollir, seria millor que no se'n fessin més, de traduccions dels llibres d'aquest geni in-substituïble i alliberador, a la llengua de Francesc Pujols. I punt.

MARGE

N S

re de l'inici ànic

seu Nacional d'Art de
lar. Restaurar el pa-
lificat amb motiu de
que havia d'enderro-
després de la mostra,
e construir un museu
que el Palau formava
es institucions políti-
es van posar final-
ança de debat públic
política cultural va
i es va posar fil a l'a-
rd tornar a obrir el
es a la diligència del
onell, les col·leccions
el llegat Cambó han
nès que Catalunya re-
espectacularitat, un
et la fortuna de reco-
egades, extrem d'una
res, punt de pas i de

oni es resumeix de la
amb més de 60 peces
s; 840 pertanyents al
ncloses al gabinet de
useu d'Art Modern; i
i de monedes. D'a